

Република Србија
МИНИСТАРСТВО ЗДРАВЉА

MINISTARSTVO ZDRAVLJA

INSTITUT ZA JAVNO ZDRAVLJE SRBIJE

Институт за јавно здравље Србије
„Др Милан Јовановић Батут”

Izveštaji o sprovedenoj proveru kvaliteta stručnog rada (primeri, primedbe i predlozi mera)

Medicinske laboratorije

Nataša Jaćović Knežević, dipl. farm. spec.
Institut za javno zdravlje Srbije „Dr Milan Jovanović Batut”

EDUKACIJA STRUČNIH NADZORNIKA, Beograd, 22-25. septembar 2014.

Najčešće primedbe stručnih nadzornika

Prostor

- Laboratorija nema zadovoljavajuće higijensko-sanitarne uslove za obavljanje stručnog rada (mala i nefunkcionalna perionica i prostor za određivanje urina bez sistema tekuće vode i izlivanja otpada).

Kadar

- Laboratorija funkcioniše bez stručnog nadzora specijaliste medicinske/kliničke biohemije u toku noćnog rada
- Sav kadar (visoki i srednji) zaposlen u laboratoriji treba da dobije licencu za rad
- Biohemičari treba da pohađaju seminare sa temama o savremenim laboratorijskim dostignućima i tehnikama analitičkih postupaka

Najčešće primedbe stručnih nadzornika (2)

Oprema

- Ne rade se elektroliti u serumu, koji pripadaju primarnom nivou usluga, jer laboratorija ne poseduje odgovarajući aparat

Dokumentacija

- Referentne vrednosti za parametre se ne prikazuju odvojeno u odnosu na pol i starost; glikolizirani hemoglobin se izražava u starim jedinicama; pojedini rezultati se ne izražavaju u jedinicama SI sistema (hormoni štitne žlezde); rezultati transaminaza se izražavaju sa jednom decimalom

Najčešće primedbe stručnih nadzornika (3)

- Nedostaju: uputstvo za prijem, obradu i rukovanje biološkim materijalom, uputstvo za izdavanje laboratorijskih rezultata, uputstvo za rukovanje hitnim uzorcima, uputstvo za postupak i sredstva za pružanje prve pomoći kod povreda
- Nedostaje Plan stručnog usavršavanja i Program unutrašnje provere kvaliteta stručnog rada u pisanoj formi
- Na epruvetama, kao i na bočicama sa urinom nedostaje identifikacija sa imenom pacijenta, što može da prouzrokuje velike greške

(Postupak)

- Ne koriste se usvojeni kriterijumi za izvođenje OGTT-a

Predlozi mera

- Povećati broj zaposlenih u odseku urgentne laboratorijske dijagnostike radi postizanja optimalnih uslova za rad u tri smene
- Preporučeno je da se nabave adekvatni kontejneri/frižideri za transport uzoraka, da se sačini spisak opreme i plan etaloniranja, da se definišu alarmantne vrednosti i procedure o hitnom obaveštavanju lekara (privatna laboratorija)
- U cilju poboljšanja kvaliteta rada i pružanja preciznih, tačnih i reproducibilnih rezultata potrebno je nabaviti: biohemijski analizator (kapaciteta koji odgovara broju analiza) koji bi za kraće vreme i uz znatno manju potrošnju reagenasa omogućio dobijanje preciznih i tačnih rezultata, kao i aparat za elektrolite zbog važnosti određivanja kalijuma u laboratorijskoj dijagnostici i kod patoloških stanja pacijenata koji se leče u Domu zdravlja

Predlozi mera (2)

- Obezbediti sredstva za nabavku savremenije opreme za biohemijska ispitivanja koja će omogućiti brža i preciznija određivanja parametara, kao i određivanje parametara koji se do sada nisu radili u laboratoriji, a postoji interesovanje (koagulacioni status, frakcije holesterola, albumini i elektroliti)
- U skladu sa materijalnim mogućnostima, napraviti plan obnavljanja medicinske opreme novom u predstojećem periodu (hematološki analizator i mikroskop)
- Uvesti u redovan rad analizu fibrinogena i APTT, za koje postoji kadrovska osposobljenost i oprema

Predlozi mera (3)

- Radi obezbeđivanja bolje zaštite i kvalitetnije preanalitičke faze obavezno primeniti vakuum sistem za uzorkovanje biološkog materijala
- U skladu sa finansijskim mogućnostima uvesti korišćenje vakutainera za sve pacijente (ne samo za one na dijalizi)
- Potrebno je da se hitni pacijenti na prikladan način odvoje i da se doda vreme uzorkovanja na identifikacionu karticu
- Neophodno je da se obezbedi laboratorijski informacioni sistem, koji mora biti integrisan u informacioni sistem zdravstvene ustanove, što bi otklonilo nedostatke prilikom upućivanja pacijenata, kao i pri izveštavanju o rezultatima analiza

Predlozi mera (4)

- Potrebno je da se laboratorija uključi u Nacionalni program spoljne kontrole kvaliteta (privatna laboratorija)
- Osavremeniti medicinsku dokumentaciju, odnosno omogućiti nabavku novih, laboratoriji pristupačnijih protokola za evidenciju rezultata ispitivanja, kako bi se poštovala pravila o sledljivosti uzoraka i greška uzrokovana zamenom uzoraka bila bi svedena na najmanju moguću meru
- Potrebno je obeležavati svaki uzorak biološkog materijala odmah po prijemu u laboratoriju u skladu sa principima Dobre laboratorijske prakse i preporukama akreditacionog tela
- Uskladiti referentne vrednosti parametara prema polu i starosti
- Klirens uree i kreatinina izražavati na telesnu površinu

Predlozi mera (5)

- Ispraviti nedostatke na listama izveštaja laboratorijskih rezultata (ukloniti štamparske greške)
- Opisati postupke prijema, obrade i čuvanja biološkog materijala; opisati postupke izdavanja laboratorijskih rezultata; formirati obrasce zahteva za laboratoriju
- U skladu sa materijalnim mogućnostima peškire zameniti papirnim ubrusima, zbog rada sa infektivnim materijalom
- Organizovati prvu pomoć u laboratoriji, kroz formiranje kutije prve pomoći sa svim neophodnim sredstvima, kao i napisati propratnu proceduru

Predlozi mera (6)

- U saradnji sa Ministarstvom zdravlja rešiti problem uklanjanja medicinskog, tehničkog i infektivnog otpada
- Dopuniti stručnu literaturu novijim izdanjima
- Sačiniti statističke izveštaje prema regionalnom ZJZ

Hvala na pažnji!